

Dag Wallströmer, 0151-19153

dag.wallstromer@vingaker.se

Socialdepartementet

s.remissvar@regeringskansliet.se

s.fs@regeringskansliet.se

Remissyttrande

SOU 2021:37 Stärkt rätt till personlig assistans

Inledning

Personlig assistans var en mycket viktig reform när lagstiftningen infördes för de personer som är beroende av omfattande stöd i sin vardag på grund av funktionsnedsättning. Kostnadsutvecklingen har dock varit mycket kraftig vilket lett till att staten vidtagit en lång rad åtgärder dels genom ändringar/förtydliganden i olika former av normerande styrdokument och dels genom en kraftig och tydlig förskjutning i Försäkringskassans bedömningar. Resultatet har blivit en urholkad stödform som dels drabbar svårt funktionsnedsatta dels drabbat kommunernas ekonomi då rättspraxis för personlig assistans enligt LSS inte alls stramats upp på samma sätt som rättspraxis för personlig assistans enligt SFB.

I de tydligaste exemplen har till exempel andning och födointag inte ansetts vara grundläggande behov. Samtidigt har numera även rättsväsendet börjat uppmärksamma en del oseriösa aktörers kriminella utnyttjande av systemet.

Som helhet är kommunen med ovanstående som grund positivt inställd till merparten av förslagen i utredningen.

Större förutsägbarhet i beslut om personlig assistans

Utredningens ambition är att öka förutsägbarheten vid beslut om personlig assistans. Detta är mycket välkommet då det av många upplevts som ett lotteri att bli beviljad assistans eller ej på grund av den ständigt glidande tillämpningen från Försäkringskassans sida.

Förstärkt stöd vid behov av sjukvårdande insatser.

Sedan personlig assistans infördes har hälso- och sjukvården genomgått mycket drastiska förändringar. Vårdtiden på sjukhus och antalet sängplatser på sjukhus är idag bara en bråkdel av vad det var i början av 1990-talet samtidigt som behovet

Vingåkers kommun

av sjukvård ökat kraftigt med allt fler äldre invånare. De långvariga behoven av sjukvård utförs idag i alla län utom Stockholm av kommunerna då det gäller den vuxna befolkningen. I ett antal län gäller detta även hemsjukvård av barn- och unga. Det är ett litet antal barn som är i behov av mycket omfattande sjukvård dygnet runt. Dessa är slumpmässigt fördelade över landet och ett enda sådant ärende kan drabba en enskild mindre kommun mycket kraftigt ekonomiskt. Hela tanken med statlig assistansersättning är kostnaden för de mest stödbehövande ska fördelas jämnt. Det är bland annat därför mycket positivt om även sjukvårdsinsatser i högre grad kan räknas in i underlaget för assistansersättning.

Kommunen vill dock poängtera att mycket av den egenvård som idag utförs av anhöriga och-/eller assistenter utförs på ett patientsäkert sätt. Det finns dock precis som utredningen beskriver en stor förbättringspotential även i regelverket kring egenvård så att insatser inte ges som egenvård istället för som hälso- och sjukvård endast utifrån ekonomiska incitament.

Kommunen är tveksam till utredningens förslag att kräva att alla utförare av assistans ska ha rutiner för egenvård. Dels har inte alla personer med personlig assistans behov av den typen av sjukvård/egenvård, dels kan en del brukare faktiskt utföra sin egenvård själva. Kravet bör därför gälla de utförare som i sin verksamhet utför egenvård.

Den andra punkten som syftar till att hälso- och sjukvården ska ta större hänsyn till livsvillkoren ser kommunen mycket positivt på. Det är ytterligare en liten pusselbit i omställningen till en mer nära vård där vården kommer till de mest sjuka patienterna istället för tvärtom.

Nya grundläggande behov

Kommunens inställning är att personlig assistans endast är en lämplig insats för de individer som själva kan styra insatsens utförande. En individ som är helt oförmögen till detta hamnar i en mycket stor beroendesituation till sina assistenter och assistansanordnaren med risk för olika former av utnyttjande. Däremot delar kommunen utredningens uppfattning att olika former av motivation, handledning till brukaren etc behöver räknas in i många fall där brukaren rent fysiskt kan utföra vissa moment men saknar förmåga att göra det på eget initiativ. Det handlar ofta om helt livsnödvändiga delar som att äta och personlig hygien och inte endast från att skydda brukaren från akut fara.

Som helhet är kommunen mycket positiv till utredningens förslag i dessa delar.

Stärkt assistans för barn

Kommunen är positiv till utredningens förslag att öka förutsägbarheten genom införande av schabloniserade föräldraavdrag. Det finns även ett stort behov av

ytterligare vägledning från normerande myndigheter kring bedömning av assistans till barn.

Assistans till barn är dock en svår fråga. Ofta är föräldrarna assistenter och det innebär för dem ingen avlastning men en lösning på problemet att försörja sig. Det finns en risk att familjerna fastnar i ett beroende av assistansen som huvudsaklig försörjning vilket kan leda till att när barnet växer upp så försvåras frigörelsen från föräldrar.

Konsekvenser av förslagen.

Utredningen har gjort beräkningar på kostnader för överskjutning av ansvar från stat till kommuner sedan 2015. Kommunen menar att denna överskjutning pågått betydligt längre tid än så utan någon som helst kompensation enligt finansieringsprincipen. Kommunen menar att utredningen kraftigt underskattar den förskjutning som under 20 år skett från den statliga assistansersättningen till kommunala kostnader. Även om utredningen tror att statens kostnader genom de nu aktuella förslagen kommer att öka och att kommunernas kostnader något kommer att minska är det mera att se som ett första steg mot att återupprätta den finansiella fördelning som fanns vid reformens införande. Det saknas därför helt grund för att justera statsbidragen till kommunerna nedåt med hänvisning till utredningens förslag och finansieringsprincipen.

Som alla statliga utredningar redovisas de ökade kostnaderna för staten noggrant. Kommunen protesterar mot att det helt saknas beräkningar på kostnader för myndighetsutövning hos kommunerna. Kommunens erfarenhet är att avslagsbeslut leder till mer omfattande handläggning då besluten regelmässigt överklagas med hjälp av jurister från presumtiva utförare. De nu föreslagna förändringarna kommer inte endast att leda till behov av ändrade IT-system hos Försäkringskassan utan även hos 290 kommuner som alla var och en för sig får stå för dessa utvecklingskostnader.

Robert Skoglund

Ordförande

Socialnämnden Vingåkers kommun

Dag Wallströmer

Socialchef

Vingåkers kommun

TJÄNSTEUTLÅTANDE

Datum
2021-08-19

Handläggare
Dag Wallströmer
0151-xxxxxx
Dag.Wallstromer@vingaker.se

Diarienummer
SN 2021/221

Förslag till remissyttrande SOU 2021:37 Stärkt rätt till personlig assistans

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår att

1. Socialnämnden överlämnar remissyttrandet till Regeringskansliet

Sammanfattning av ärendet

Utredningen föreslår en rad ändringar för personlig assistans enligt LSS bland annat gällande sjukvård, grundläggande behov och assistans till barn.

Ärendets beredning

Ärendet är berett av socialförvaltningens stab och innehållet är avstämt och justerat utifrån samtal med LSS-handläggare, enhetschef för personlig assistans och ledningsstöd.

Avstämning med andra förvaltningar:

- Kommunledningsförvaltningen
- Kultur- och samhällsbyggnadsförvaltningen
- Barn- och utbildningsförvaltningen
- Socialförvaltningen
- Ärendet behöver inte stämmas av med ovan förvaltningar

Bakgrund

Personlig assistans har haft en mycket kraftig kostnadsökning sedan reformen infördes. På senare år har såväl den allt hårdare bedömningen som ett antal grova bedrägerier inom assistans uppmärksammats.

Förvaltningens ståndpunkt

Förvaltningen är i grunden positiv till att regelverket blir tydligare och mer förutsägbart samt att en något generösare tolkning av grundläggande behov införs.

Ekonomiska konsekvenser

Utredningen förutser att förslagen totalt sett kommer att leda till högre kostnader för staten och något sänkta kostnader för kommunerna. Förvaltningen menar att detta endast till en mindre del återställer den kostnadsbild som fanns inledningsvis och att det inte bör bli aktuellt att nu justera ned statsbidragen då dessa inte alls har höjts under de 20 år då kostnader konsekvent har skjutits från stat till kommuner för personlig assistans.

Bilagor

Måluppfyllelse av Kommunfullmäktiges övergripande mål
Agenda 2030
Barnchecklista
Remissyttrande
SOU 2021:37 - Sammanfattning

Vingåker 2021-08-19

Beslutet skickas till

s.remissvar@regeringskansliet.se
s.fs@regeringskansliet.se

Dag Wallströmer
Socialchef

Bilaga 1 - Måluppfyllelse av tre av Kommunfullmäktiges övergripande mål

Hur bidrar beslutet till ett eller flera av KF:s övergripande mål i kommunplanen? Skriv max 3-4 meningar.	
<p>Ekonomi i balans - Kommunens resultat ska under mandatperioden uppgå till minst 1 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag.</p>	<p>Enligt utredningens förslag ska minskade kostnader för kommunerna kompenseras genom sänkta statsbidrag. Remissyttrande motsätter sig en sänkning av statsbidragen.</p>
<p>Skola - Alla barn och ungdomar ska inspireras, motiveras och få stöd så att deras självkänsla, mod och nyfikenhet leder till utveckling, lärande och framtidstro.</p>	<p>Tydligare regelverk för personlig assistans till barn kan gynna de barnen</p>
<p>Landsbygdsutveckling - Boende och verksamma i Vingåkersbygden upplever att livskvaliteten är hög, inklusive tillgången till kommunal service.</p>	<p>"[Klicka och skriv]"</p>
<p>Hållbar tillväxt - För varje beslut i kommunstyrelse och nämnder ska det framgå hur det bidrar till tillväxt och genomförandet av minst ett av de 17 hållbarhetsmålen i agenda 2030.</p>	<p>Se bilaga Agenda 2030.</p>

Bilaga 2 - Agenda 2030

**Hur bidrar beslutet till ett eller flera av målen i Agenda 2030?
Motivera varför och hur. Skriv max 3-4 meningar.**

Som stöd kan du använda nyckeltalen i [Kolada](#) eller klicka på respektive mål för att läsa mer.

"[Klicka och skriv]"

"[Klicka och skriv]"

Att några ler kan få tillgång till personlig assistans gynnar deras välbefinnande.

 <p>4 GOD UTBILDNING FÖR ALLA</p>	<p>"[Klicka och skriv]"</p>
 <p>5 JÄMSTÄLLDHET</p>	<p>"[Klicka och skriv]"</p>
 <p>6 RENT VATTEN OCH SANITET FÖR ALLA</p>	<p>"[Klicka och skriv]"</p>
 <p>7 HÅLLBAR ENERGI FÖR ALLA</p>	<p>"[Klicka och skriv]"</p>

	<p>"[Klicka och skriv]"</p>
	<p>"[Klicka och skriv]"</p>
	<p>"[Klicka och skriv]"</p>
	<p>"[Klicka och skriv]"</p>

 <p>12 HÅLLBAR KONSUMTION OCH PRODUKTION</p>	<p>"[Klicka och skriv]"</p>
 <p>13 BEKÄMPA KLIMAT- FÖRÄNDRINGARNA</p>	<p>"[Klicka och skriv]"</p>
 <p>14 HAV OCH MARINA RESURSER</p>	<p>"[Klicka och skriv]"</p>
 <p>15 EKOSYSTEM OCH BIOLOGISK MÅNGFALD</p>	<p>"[Klicka och skriv]"</p>

	<p>"[Klicka och skriv]"</p>
	<p>"[Klicka och skriv]"</p>

Bilaga 3 - Barnchecklista inför beslut

Kommunledningsförvaltningen har tagit fram en barnchecklista som kommunfullmäktige har antagit och den ska användas vid beslut som direkt eller indirekt kan påverka barn nu eller i framtiden.

Kommer beslutet direkt eller indirekt beröra barn/ungdomar nu eller i framtiden?

Ja Nej

Om JA – Fyll i följande barnchecklista inför beslut:

1. Vilka barn och ungdomar berörs av detta beslut?

Ev barn med personlig assistans

2. Har barn och ungdomar som kan påverkas av beslutet fått uttrycka sin mening?

Ja Nej

På vilket sätt? Vad blev resultatet?

3. Innebär beslutet att barn och ungdomars rätt till likvärdiga villkor beaktas? (exempelvis med beaktan av kön, sexuell läggning, etniskt ursprung, hälsa, funktionsnedsättning, tro, social ställning)

Ja Nej

På vilket sätt?

4. Innebär beslutet att barn och ungdomars bästa sätts i främsta rum?

Ja Nej

På vilket sätt?